

**KONCEPCE
PROSENIORSKÉ POLITIKY
MĚSTA ČESKÁ SKALICE**

ROK 2022 - 2027

Úvod

Zvyšování životní úrovně a celkové zlepšování zdravotního stavu populace prodlužuje délku lidského života. Seniorský věk se prodlužováním délky života stává významnou fází lidského života a stárnutí populace je současným demografickým trendem. Tento proces probíhá na celosvětové úrovni, nejrychleji pak v Evropě, kde se podíl osob starších 60 let zvýší podle odhadů na celých 35 % v roce 2050. Senioři rozhodně nebudou marginální skupinou, jejíž hodnoty a potřeby bude nutné přehlížet. Je tedy více než pravděpodobné, že se daná demografická situace promítne do všech oblastí společenského života.

Stáří je přirozenou a v pořadí poslední etapou životní cesty. Při vstupu do této fáze si musí člověk ujasnit, jak bude dál žít a jaká bude kvalita jeho dalšího života. Proces stárnutí se vyznačuje změnami jak tělesnými a psychickými, tak i sociálními. Probíhá u každého seniora různě a my ho můžeme ovlivnit. Každý člověk je odpovědný za kvalitu svého života a tedy i stáří. Vliv psychiky na celkový proces stárnutí je značný a v určitém smyslu může být důležitější než působení sociálních a zdravotních faktorů stárnutí. V důsledku odchodu do starobního důchodu se mění denní režim, životospráva a rytmus života. První problém, na který narazí senior – penzista, je ztráta programu. Senioři se musí naučit žít jinak než doposud. Podíl volného času roste a nabízí prostor pro rozvoj volnočasových aktivit. Zájmové vzdělávací aktivity umožňují seberealizaci ve volném čase. Nejde totiž o to „přidat léta životu“, ale „přidat život létům“. Už v roce 2004 byl definován koncept úspěšného stárnutí a stáří, který byl shrnut do hesla ROSA:

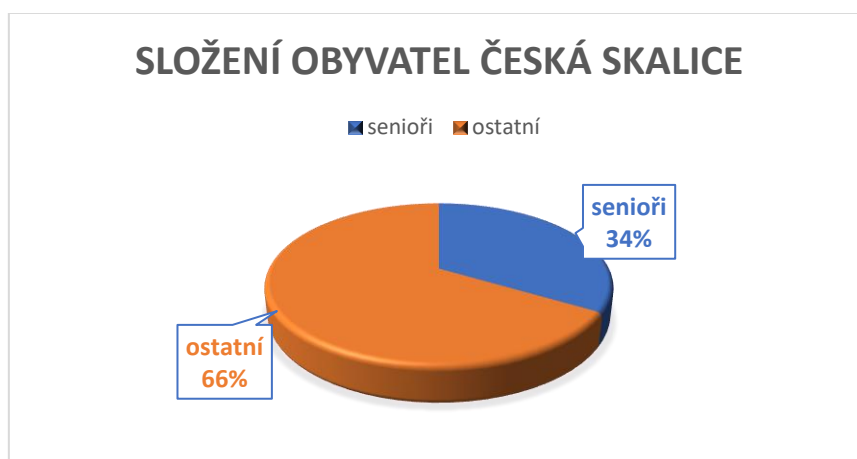
- R-rationální postoj (rozumět svému stárnutí, být informován o nevyhnutelných změnách, předjímat je a připravit se na ně)
- O-orientace na budoucnost (plánovat v krátkodobé perspektivě, posilovat radostná očekávání)
- S-sociální kontakty (pěstovat přátelské vztahy, přijímat a dávat lásku, zajímat se o dění kolem, dosahovat společenského uznání)
- A-aktivita (činnost duševní a tělesná, koníčky, hobby, záliby)

Opatření vycházející z této koncepce budou účinná pouze tehdy, pokud budou založena na komplexním pojetí, budou navržena ve spolupráci se všemi spolupracujícími partnery, budou pro ně zajištěny dostatečné zdroje, účastníci budou motivováni, opatření budou soustavně a cílevědomě koordinována, vyhodnocována, rozvíjena nebo doplňována v souladu s očekávanými i neočekávanými změnami. Hlavním cílem je maximálně využít potenciálu seniorů a v souladu s názvem dokumentu přispívat aktivitami této cílové skupiny k dalšímu rozvoji města v nejrůznějších oblastech i celkové spokojenosti všech jeho občanů.

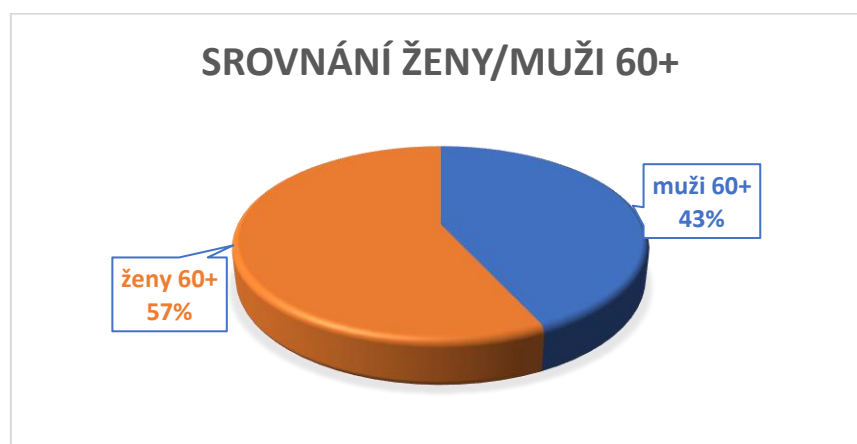
Rok 2022 - Skladba obyvatelstva města Česká Skalice

Pokud usilujeme v jakékoliv oblasti života lokálního společenství o rozvoj, nemůžeme se vyhnout analýzám současného stavu, který je východiskem pro další postup. Základem analytického zkoumání oblasti života seniorů je alespoň nástin demografických dat našeho města.

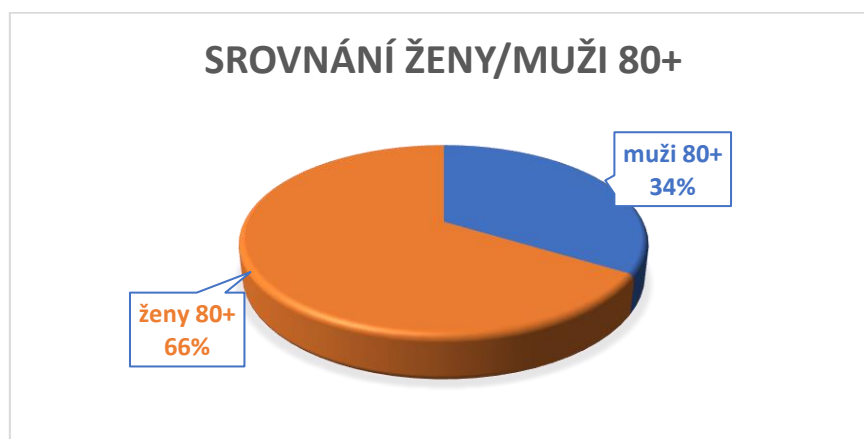
Z celkového počtu 4 933 obyvatel je občanů starších 60 let (seniorů) 1.653. Podíl seniorů, žijících ve městě, tedy tvoří 34 % z celkového počtu obyvatel města a již teď se přiblížil k odhadům situace za dvacet let.

Pokud chceme správně definovat přístup ke stárnoucí generaci, musíme zde zohlednit i genderové zastoupení skupin seniorů. Z našich dat vyplývá, že počet žen starších 60 let je 941, mužů je pouze 712. Vyjádříme-li to procentuálně, je podíl žen/mužů v České Skalici 57%/43%.

Další naše monitorování by se mělo týkat občanů starších 80 let. V této skupině je aktuálně rozdíl mezi ženami a muži daleko větší. Na 189 žen připadá 96 mužů.

S ohledem na naše omezené možnosti jsou v této koncepci uvedena jen aktuální data. Jako vhodné vidíme případné doplnění o hlubší analýzy vycházející ze Sčítání 2021, tj. sledování obyvatelstva podle pohlaví a podle věku, ukazatele maskulinity a věkovou pyramidu.

Komunitní plánování s ohledem na seniory

Město Česká Skalice má relativně dostatečnou síť poskytovatelů veřejných, sociálních a dobročinných služeb. Díky této síti mohou občané České Skalice získat pomoc a podporu v nejrůznějších životních situacích jako je např. stáří, nemoc, ztráta bydlení, zaměstnání a podobně. Současně mohou lidé žijící v našem městě využívat široké nabídky vzdělávacích, volnočasových a rozvojových aktivit a služeb. Poskytovatelé těchto služeb koordinují svou činnost vzájemnou spoluprací a uvažují o posunu této spolupráce do skutečného komunitního plánování, což by umožnilo prolínání sféry sociální se sférou volnočasovou. Toto by byla nesporná výhoda plánování všech budoucích proseniorských aktivit i opatření.

Při realizaci a organizaci proseniorských aktivit spolupracují všichni pracovníci Odboru sociálních věcí a Odboru kultury Městského Úřadu Česká Skalice. Nezastupitelnou roli garanta hraje vedení města. Podměty k realizaci různých vhodných aktivit jsou sbírány přímo mezi občany města nebo vycházejí od samotných spolků a organizací, kde mají senioři výrazné zastoupení.

Zprostředkování informací a medializace

Velmi důležitou součástí úspěšné realizace proseniorských i dalších aktivit je informovanost obyvatel města o nadcházejících událostech, ať formou zpráv v tisku nebo na webových stránkách města, facebooku, pomocí místního rozhlasu, vyvěšením na městských vývěškách či infocentru, výlepem plakátů. Jedním z hlavních pomocníků informovanosti této specifické

skupiny obyvatel je Českoskalický Zpravodaj, který vychází pravidelně každý měsíc a je distribuován do všech domácností zdarma.

Základním cílem koncepce proseniorské politiky města Česká Skalice je udržení kvality a hustoty sítě sociálních služeb.

Přehled poskytovatelů sociálních služeb v České Skalici pro seniory:

Město Česká Skalice	Odbor sociálně správní	pečovatelská služba
Domovy Na Třešňovce	Domovy Na Třešňovce	domovy pro seniory
Oblastní charita Hradec Králové	Noclehárna	ubytování
Centrum sociální pomoci a služeb o.p.s.	Manželská a rodinná poradna	poradenství
Občanské poradenské středisko o.p.s.	Občanská poradna Náchod	poradenství
Diakonie ČCE	Evangelický domov Náchod	odlehčovací služby
Oblastní charita Červený Kostelec	Tísňová péče	pomoc v krizových situacích
Pferda z.ú.	Takový normální život	sociální rehabilitace
Společné cesty z.s.	Osobní asistence	osobní asistence
Hewer z.s.	Osobní asistence	osobní asistence

Dalším společným cílem všech realizovaných proseniorských opatření ve městě Česká Skalice je zajistit seniorům různorodé a genderově vyvážené možnosti, jak kvalitně prožít stále se prodlužující období seniorského věku. Vnímat ho jako další plnohodnotnou fázi života, umět smysluplně využívat volný čas a nepřestat se cítit potřebným. Realizací proseniorských opatření a akcí město dává najevo, že mu není lhostejné, jak zde senioři žijí.

Cíle a opatření koncepce proseniorské politiky města Česká Skalice

Název cíle 1.	Dobrovolnictví – Nedílná součást života komunity
Opatření, které vedou k naplnění cíle	1.1 Zvyšování povědomí veřejnosti o potenciálu a přínosech starších pracovníků a seniorů pro společnost 1.2 Inicie vzniku dobrovolnické skupiny či centra 1.3 Podpora spolupráce mezi seniory a žáky nebo studenty
Popis opatření	Alokace finančních prostředků z rozpočtu města na podporu chodu případné dobrovolnické skupiny či centra. Zajišťování informovanosti občanů o potřebě sociální soudržnosti a mezigenerační spolupráce, příprava přednášek, workshopů a dobrovolnických aktivit. Možnost specifické formy odměny pro seniory podílející se na

	dobrovolnických aktivitách se žáky a studenty
--	---

Název cíle 2.	Zajištění dostatečné finanční podpory pro seniorské aktivity ze strany města
Opatření, které vedou k naplnění cíle	2.1 Vyhlášení pravidelných dotačních programů 2.2 Finanční podpora rozvoje center a míst poskytujících zázemí pro setkávání napříč věkovými a sociálními skupinami, které zprostředkovávají vzdělávací a další zájmové aktivity
Popis opatření	Vyhlášení pravidelných dotačních programů pro oblast kultury, sportu, sociálních věcí, zdravotnictví a životního prostředí. Do všech těchto dotačních programů se mohou zapojit jak jednotlivci, organizující jednorázovou aktivitu naplňující pravidla dotačního programu, tak zapsané spolky, organizace, kluby a skupiny působící ve městě Česká Skalice. Finanční prostředky z rozpočtu města zajišťují nebo napomáhají zajišťovat chod Knihovny Barunky Panklové, Klubu turistů, Střediska volného času Bájo, Církve československé husitské, Církve bratrské.

Název cíle 3.	Budování funkčních mezigeneračních vztahů existencí multigeneračních center ve městě Česká Skalice
Opatření, které vedou k naplnění cíle	3.1 Realizace aktivit předcházející sociálnímu vyloučení znevýhodněných a zranitelných seniorů a vedoucí ke smysluplnému trávení volného času seniorů 3.2 Podpora mezigeneračního setkávání ve městě
Popis opatření	Nezastupitelnou roli pro město představuje Knihovna Barunky Panklové, která poskytuje veřejnosti standardní výpůjční a informační služby, provozuje veřejný internet, pořádá vzdělávací besedy pro děti i dospělé a organizuje aktivity pro celé rodiny. Aktivní

	senioři jsou členy Společnosti Boženy Němcové, která sídlí v budově Knihovny Barunky Panklové. Každé pondělní dopoledne mají obyvatelé možnost navštívit Klub pondělní pohody – pravidelné aktivity 1x týdně, zajímavá setkání, trénování paměti, kurzy první pomoci, setkání pamětníků nad fotografiemi, neformální setkání s vedením města. Středisko volného času Bájo Česká Skalice nabízí dospělým včetně seniorů pravidelnou zájmovou činnost. Jsou to především kroužky a kurzy zaměřené na pohybovou aktivitu jako je pilates, jóga, cvičení pro zdravá záda, zumba, zdravotně kondiční cvičení, step nebo clogging. Dále tvořivé aktivity, kde mezi nejoblíbenější patří práce s hlínou v kroužcích keramiky, volné tvorby a práci na hrnčířském kruhu. Kromě pravidelné činnosti jsou v nabídce i příležitostné aktivity pro širokou veřejnost – keramická dílna, setkávání v ateliéru – výuka kresby a patchworkové dílny. SVČ Bájo se snaží nabídnout činnosti, kde dochází k propojení generací, např. kroužek pro rodiče a prarodiče s dětmi v keramické dílně. Dospělí a senioři se také zapojují do již pravidelné výstavy Českoskalická paleta, kde jsou vystavena díla amatérských milovníků malby, kresby i jiné výtvarné tvorby. Dalšími spolky s vhodným programem pro seniory jsou Český zahrádkářský svaz z.s. a Český svaz chovatelů, prezentující svou činnost pravidelnými výstavami i pořádáním tematických besed. Také Český svaz včelařů z.s. má ve své členské základně členy v seniorském věku. SK Ruchadlo Zájezd zaštiťuje pravidelná setkání seniorů ve své části města. Osobní gratulace k životnímu jubileu umožňují vedení rozhovorů se seniory v jejich domácím prostředí spojené s předáváním informací seniorům v podobě pro ně snadno pochopitelné. Zajišťují členky Komise pro kulturu, obřady a slavnosti
--	---

	města Česká Skalice. Organizace vánočního a velikonočního setkání s hudbou a tancem pro seniory je velmi oblíbenou akcí, kde senioři mohou tančit, popovídat si a příjemně prožít odpoledne s přáteli. Poskytovatelé sociálních služeb jsou nabádáni k větší otevřenosti pro širší veřejnost a tím propojit seniory žijící mimo pobytové služby se seniory žijícími v sociálních službách. Veškeré kulturní akce pořádané v Domovech Na Třešňovce jsou přístupné široké veřejnosti.
--	---

Název cíle 4.	Vytváření bezpečného prostředí pro seniory, kontrola dodržování ochrany lidských práv a svobod starších a znevýhodněných obyvatel
Opatření, které vedou k naplnění cíle	4.1 Zvyšovat bezpečí občanů ve veřejném prostoru kvalitní prací MP 4.2 Organizace seminářů a přednášek zaměřených na prevenci kriminálních útoků 4.3 Prevence domácího násilí 4.4 Nové způsoby zabezpečení majetku, prevenci poškozování spotřebitelů – nekalé obchodní praktiky
Popis opatření	Realizace projektů zaměřených na seniory, jejich bezpečí v domácím prostředí i při pohybu po městě, zvyšování pocitu bezpečí občanů ve městě. Úzká spolupráce s MP, Knihovnou Barunky Panklové a Klubem pondělní pohody. Senior taxi – město Česká Skalice realizuje projekt zaměřený na dopravu samostatně žijících seniorů a osob se zdravotním postižením. Tito občané si mohou pro dopravu klékaři a na nákupy objednat speciálně určenou taxislužbu a platit dotovanými poukázkami (omezené množství). Městský kamerový systém – mapuje a monitoruje místa ve městě v problémových lokalitách. Instalace kamerového systému na místech, která lidé označili jako nebezpečná/problémová. Zvýšený dozor na

	prostor před bytovým domem Olga, kde bydlí pouze senioři.
--	---

Název cíle 5.	Zajištění dostupnosti a finanční podpory celoživotního vzdělávání seniorů, univerzita U3V, VU3V, A3V
Opatření, která vedou k naplnění cíle	5.1 Zajištění finančních prostředků na podporu U3V, VU3V, A3V 5.2 Šíření osvěty o důležitosti a významu celoživotního vzdělávání 5.3 Zajištění vhodných bezbariérových prostor pro U3V, VU3V, A3V
Popis opatření	Zajištění finančních prostředků na podporu celoživotního vzdělávání z rozpočtu města Česká Skalice a vybudování vhodných bezbariérových prostor pro realizaci setkání U3V, VU3V, A3V

Název cíle 6.	Zajištění fungování právní poradny na Městském úřadě nebo náhradního řešení ve spolupráci s jinými subjekty
Opatření, která vedou k naplnění cíle	6.1 Přístup k bezplatnému právnímu poradenství
Popis opatření	Bezplatné zajištění právního poradenství na Městském úřadě v České Skalici pro všechny občany nebo součinnost při realizaci podobné formy poradenství ve městě s jinými subjekty. Spolupráce se Sdružením zdravotně postižených Česká Skalice

Návaznost opatření na další opatření proseniorské politiky na národní, krajské a obecní úrovni

Návrhová opatření odrážejí formulace ze Strategického plánu rozvoje města Česká Skalice do roku 2030, který byl dne 16. 6. 2014 projednán a schválen Zastupitelstvem města usnesením č. 25/I/1/VI/2014, a to zejména v bodech:

4.4.3 Ve vytipovaných lokalitách zvýšit dohled MP

4.4.4 Zvýšit kontroly ze strany MP týkající se bezpečnosti dopravy

4.4.6 Rozšířit stávající kamerový systém v dostatečné kvalitě.

4.4.9 Regulovat podomní prodej (předváděcí akce) na území města

4.5.1 Udržet stav poskytování sociálních a zdravotních služeb

4.5.2 Monitorovat potřeby cílových skupin (např. osob se zdravotním postižením, osob bez domova, svobodných matek, obětí domácího násilí, osob společensky nepřizpůsobených, osob po propuštění z výkonu trestu, osob drogově závislých typu toxikomani, gambleři, alkoholici, chybějících či narušených rodin, opuštěných seniorů, osob nezaměstnaných a znevýhodněných na pracovním trhu) a dle výsledků vymezovat oblasti spolupráce.

4.5.3 Realizovat osvětové programy a informovat o možnostech sociálních služeb

4.5.6 Spolupracovat při poskytování sociálních a zdravotnických služeb ve městě

6.5.1 Zvýšit bezpečnost na stávajících přechodech bezpečnostními prvky (osvětlení apod.) a zajistit jejich bezpečnost

V roce 2022 dojde k aktualizaci Strategického plánu rozvoje města Česká Skalice

Dále Koncepce proseniorské politiky města Česká Skalice pro roky 2022 – 2027 vychází z Národního akčního plánu podporujícího pozitivní stárnutí pro období 2013 až 2017 (MPSV) a Strategie přípravy na stárnutí společnosti 2019-2025 (MPSV)

SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
• Vstřícný postoj města k prosazování proseniorské politiky • Fungující město s Knihovnou Barunky Panklové jako jedním z komunitních center • Existence center, klubů, spolků a organizací nabízejících zázemí proseniorským aktivitám • Finanční podpora proseniorských aktivit • Snaha o komunitní plánování sociálních služeb dle metodiky MPSV	• Vnímání seniorů jako neplnohodnotnou skupinu občanů
Příležitosti	Hrozby
• Posílení mezigeneračních vztahů a pochopení potřeb napříč věkovými skupinami • Prodlužování aktivní délky života seniorů díky rozšiřování nabídky služeb a proseniorských aktivit • Propojování sektoru sociálních služeb s veřejností • Využívání seniorů jako zdroje moudrosti a životních zkušeností • Využívání dobrovolnické práce seniorů	• Nedostatek finančních prostředků na podporu proseniorských aktivit • Izolovanost seniorů v pobytových zařízeních • Nedostatek seniorů s chutí stát se dobrovolníkem • Nedostatek finančních prostředků samotných seniorů využitelných na jejich volnočasové aktivity • Rychlé životní tempo a nedostatek energie myslet na ostatní ve společnosti

Závěr

Historicky první Koncepce proseniorské politiky města Česká Skalice pro období 2022 - 2027 představuje významný rozvojový dokument, který přispívá ke zlepšování podmínek pro kvalitní a důstojný život seniorů ve městě Česká Skalice. Jednotlivá strategická opatření této koncepce pomohou rozvinout potenciál již realizovaných, tradičních a osvědčených projektů, akcí a služeb pro seniory, a zároveň zajistí podporu nových seniorských aktivit. Při naplňování cílů a opatření bude využito efektivní spolupráce všech aktérů proseniorské politiky.

Obyvatelstvo stárne, přibývá starších a starých lidí. Péče o ně je záležitostí (ale také nutností a povinností) nejen jejich rodiny, ale také celé společnosti. Proto má strategický význam celospolečenský program péče o seniory. Jeho tvorba a uskutečňování není jen záležitostí státu a jeho institucí.

Koncepce proseniorské politiky města Česká Skalice pro roky 2022 -2027 byla dne 30.3.2022 projednána a schválena Radou města Česká Skalice usnesením č. RM/9/xxx/03/2022.